

รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘

วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ. ควบคู่การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้มาประชุม

กรรมการโดยตำแหน่ง

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ) ประธานกรรมการ
๒. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายศพล เวณุโกเศศ) กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายพัฒนา พัฒนวิฑล รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แทน) กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (นายวันนิ นนท์ศิริ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แทน) กรรมการ
- กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน
๕. นายบุญเลี้ยง ไชยศักดิ์ กรรมการ
- กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๖. นายอนุชากร มาศมามาตล กรรมการ
- กรรมการที่ เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ
๗. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อมร ลีลารัศมี กรรมการ
- กรรมการที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. นายคมสัน โพธิ์คง กรรมการ
๙. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนภา กรรมการ
๑๐. นายสกล กิตต์นิธิ กรรมการ
๑๑. นายอำนาจ วิทยานูวัติ กรรมการ
๑๒. เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ) กรรมการและเลขานุการ

ผู้มาประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรรมการโดยตำแหน่ง

๑. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุเทพ แก่งสันเทียะ) กรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ) กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (นางณัฐนันท์ อัสวเลิศศักดิ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา แทน) กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นางสาวชวนชม จันทะวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แทน) กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงแรงงาน (นายสันติ นันทสุวรรณ ผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงาน รักษาการแทนรองปลัดกระทรวงแรงงาน แทน) กรรมการ
๖. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางสาวมนต์ทิพย์ สัมพันธ์วงศ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และสังคม แทน) กรรมการ

“เรียนดี มีความสุข”

๗. ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายเสรี กัณทโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย แทน)	กรรมการ
กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น	
๘. นางกัมเลช มั่นจินดา	กรรมการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	
๙. นายชาติชาย เกตุพรหม	กรรมการ
๑๐. รองศาสตราจารย์ดนูวัศ สาคริก	กรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์พิเศษชงทอง จันทรางศุ	กรรมการ
๑๒. นางสาวนิรมล เมธีสุกุล	กรรมการ
๑๓. ศาสตราจารย์บังอร เสรีรัตน์	กรรมการ
๑๔. นายบัณฑิตย์ ศรีพุทธานกูร	กรรมการ
๑๕. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร	กรรมการ
๑๖. รองศาสตราจารย์ประมา ศาสตรระจุ	กรรมการ
๑๗. นายวิริยะ รามสมภพ	กรรมการ
๑๘. นายสุรศักดิ์ มุกประดับ	กรรมการ
๑๙. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี	กรรมการ
๒๐. นายเหมพงศ์ ทวีกาญจน์	กรรมการ
๒๑. นายอดุลย์ พิมพ์ทอง	กรรมการ
๒๒. ศาสตราจารย์ นายแพทย์อภิชาติ จิตต์เจริญ	กรรมการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมมจิตโต)	ลาประชุม
๒. พระพรหมวชิรวิมล (แสง ธมเมสโก)	ลาประชุม
๓. นายสมัย เจริญช่าง	ลาประชุม
๔. นางสาวกรองทอง บุญประคอง	ลาประชุม
๕. นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ	ลาประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางประวีณา อัสโย	ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการ
๒. นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา
๓. นายวิระพงษ์ อุ่เจริญ	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
๔. นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
๕. นางโชติกา วรรณบุรี	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
๖. นางเพทาย บุญมี	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๗. นางสาวศศิรัศม์ วีระไวทยะ	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ
๘. นางนันทิชา ไวยนพ	ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร
๙. นางพัชรพรรณ กฤษณาจินดารุ่ง	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
๑๐. นางสาวช่อบุญ จิราณภาพ	ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
๑๑. นางรุจิรา สุนทรีรัตน์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานจริยธรรม

“เรียนดี มีความสุข”

๑๒. นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์

๑๓. นายชัชวาล อัมมกุล

๑๔. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

นักวิชาการศึกษาคำนวณการพิเศษ

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ น.

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมวันนี้เป็นการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ จัดขึ้น ณ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ควบคุมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีกรรมการเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น จำนวน ๓๔ คน กรรมการลาประชุม จำนวน ๕ คน (๒ รูป ๓ คน) รายงานรายชื่อผู้ที่เข้าร่วมการประชุมแทนกรรมการ โดยตำแหน่ง ขออนุญาตให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม และเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) แจ้งต่อที่ประชุมว่า เลขาธิการสภาการศึกษาสามารถนำเรื่องเกี่ยวข้องที่ได้มีการรายงานในที่ประชุมประสานภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น เรื่องการแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา เรื่องผลการประเมินของ PISA หรือ IMD เป็นต้น มาแจ้งต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาในวาระอื่น ๆ ได้

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ นำเสนอให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑๘ หน้า และได้แจ้งเวียนให้คณะกรรมการพิจารณาและรับรองรายงานการประชุมภายในวันจันทร์ที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๘ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ไม่มีกรรมการแก้ไขรายงานการประชุมฯ

มติ ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาเชิงระบบ

นางสาวช่อบุญ จิราภาพ ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำเสนอ เรื่อง ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาเชิงระบบ ต่อที่ประชุมสภาการศึกษาในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยที่ประชุมได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสภาการศึกษาไปปรับปรุงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาเชิงระบบ และขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับแก้ไขคำสั่งคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

“เรียนดี มีความสุข”

การแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกนอกระบบการศึกษาเชิงระบบ เพื่อเสนอต่อประธานกรรมการสภาการศึกษา พิจารณาลงนาม ทั้งนี้ ในคำสั่งมีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ ได้แก่ ๑. กำหนดแนวทางและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ และ ๒. กำกับ ติดตาม และเร่งรัดการดำเนินงานเพื่อลดจำนวนเด็กหลุดออกนอกระบบการศึกษาให้เป็นศูนย์ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา ระบบป้องกันค้นหาและช่วยเหลือนำกลับและส่งต่อเด็กที่หลุดออกนอกระบบเพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา ภาคบังคับโดยจะมีระบบบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ

รองศาสตราจารย์ประวิทย์ เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ทุกหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกันแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา ซึ่งฐานข้อมูลบน Dashboard ของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่าข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖ มีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา จำนวน ๑,๐๒๕,๕๑๔ คน และ กระทรวงศึกษาธิการได้ติดตามให้เด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ทั้งเด็กไทยและเด็กต่างชาติ โดยข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สามารถติดตามข้อมูลได้ จำนวน ๙๗๖,๗๐๗ คน คิดเป็น ๙๕.๒๔% ซึ่งในจำนวนนี้เป็นเด็กที่มีตัวตน จำนวน ๗๘๙,๐๗๑ คน ยังไม่พบตัวตน จำนวน ๑๘๗,๖๓๖ คน หากนับเฉพาะเด็กไทย สามารถติดตามให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ จำนวน ๗๓๗,๒๑๓ คน คิดเป็น ๙๖.๐๘% อยู่ระหว่างการติดตาม จำนวน ๓๐,๐๙๑ คน คิดเป็น ๓.๙๒% โดยที่เหตุผลของการหลุดออกจากระบบการศึกษา เช่น ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้เด็กต้องออกไปทำงานหารายได้ ปัญหาขาดแรงจูงใจในการเรียน ปัญหาทางด้านพฤติกรรมต่าง ๆ รวมถึงเด็กพิการ เด็กต้องโทษ เป็นต้น

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถติดตามเด็กที่อยู่ในวัยของการศึกษาภาคบังคับได้ครบ ๑๐๐ % โดยมีเด็กที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระบบและไม่ขอกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบ ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะส่งต่อและพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิตเพื่อรองรับสำหรับเด็กที่ไม่อยากกลับเข้าศึกษาในระบบ เด็กสามารถทำงานแล้วนำประสบการณ์มาเทียบเคียงเพื่อรับการศึกษาในอีกรูปแบบหนึ่งได้ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบ การศึกษาอย่างยิ่ง และให้มีการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่อที่ประชุมประสานภารกิจของ กระทรวงศึกษาธิการทุกสัปดาห์ โดยการดำเนินการต่อจากนี้กระทรวงศึกษาธิการจะส่งข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ ตัวอย่างเช่น การติดตามเด็กในภาคเรียนถัดไปจะอยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงมหาดไทยที่จะเข้ามาช่วยดำเนินการ และกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่จัดการเรียนรู้และป้องกันเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษาไม่ให้หลุดออกนอกระบบการศึกษา ส่วนเด็กที่หลุดออกไปแล้วจะเป็นหน้าที่ของ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาให้เด็กเหล่านั้น เป็นต้น การรายงานข้อมูลข้างต้นเป็นภาพรวม ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำให้ครบทุกมิติ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. การประชุมครั้งที่ผ่านมาได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับเด็กที่หลุดอยู่ในระบบการศึกษา คือ เด็กที่อยู่ในโรงเรียนแต่หลุดจากการพัฒนา อาทิ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เมื่อมีการสำรวจข้อมูล ผู้เรียน เด็กกลุ่มนี้มีรายชื่อและสามารถระบุตัวตนได้ แต่เมื่อถึงขั้นตอน IDP Plan (แนวทางในการพัฒนาตนเอง) เด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รับการพัฒนาเชิงคุณภาพ จึงควรเพิ่มเติมเรื่องเด็กหลุดอยู่ในระบบการศึกษาเข้าไปในยุทธศาสตร์ฯ โดยในประเด็นนี้ ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหลักในการดำเนินการเรื่องยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาเชิงระบบ เนื่องจากการจัดการศึกษามีได้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ เพียงกระทรวงเดียว ดังนั้นคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา

“เรียนดี มีความสุข”

เชิงระบบจะประกอบด้วยหน่วยงานที่จัดการศึกษาเข้ามาช่วยทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยมี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานและเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ ภายใต้มีการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้คือ ระบบป้องกัน แก้ไข ส่งต่อ ติดตามและดูแล รวมถึงเรื่องการป้องกันเด็กหลุดอยู่ในระบบการศึกษาตามที่กรรมการฯ ให้ข้อสังเกตด้วย จึงขอให้คณะกรรมการสภาการศึกษาได้ช่วยกันคิดวิธีป้องกันว่าควรมีวิธีการอย่างไร อย่างไรตาม สิ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ดำเนินการแล้วคือการสแกนค้นหาผู้เรียนรายบุคคล และดำเนินการ “พาน้องกลับมาเรียน นำการเรียนไปให้น้อง” จึงขอให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกหน่วยงานดำเนินการพาน้องกลับมาเรียน หากพากลับมาไม่ได้จะต้องส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดูแล

๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ดได้ดำเนินการในแนวทางเดียวกัน กับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในเรื่องการพาน้องกลับมาเรียน หากน้องกลับมาไม่ได้ ให้้นำการเรียนไปให้น้อง โดยนำเด็กที่มีปัญหาครอบครัว เด็กที่ออกจากสถานพินิจ ซึ่งไม่ประสงค์จะศึกษาต่อในระบบการศึกษาไปเข้ารับการฝึกอาชีพจากสถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่/ชุมชนพื้นที่ ที่ได้มีการทำข้อตกลงร่วมกันไว้ ดังนั้นเมื่อเด็กจบการศึกษาเด็กจะมีอาชีพติดตัว เด็กบางคนไปเปิดร้านเสริมสวย บางคนไปเป็นช่างซ่อมรถยนต์ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จเชิงประจักษ์และจังหวัดร้อยเอ็ดได้ดำเนินการมาแล้วกว่า ๑๐ ปี โดยในประเด็นนี้ ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) มีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคนของประเทศ และควรขยายผลการดำเนินการที่ประสบความสำเร็จนี้ให้กับจังหวัดอื่น ๆ ด้วย

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ ๔.๑ (ร่าง) มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางประวีณา อัสโย ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ นำเสนอ (ร่าง) มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อที่ประชุมสภาการศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้

(ร่าง) มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำขึ้น โดยคณะทำงานศึกษาและพัฒนามาตรฐานการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ที่มี ดร.ชัยพลกฤษ์ เสรีรักษ์ และเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นที่ปรึกษา ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ เป็นประธาน และผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน ซึ่งมีความเป็นมาและความสำคัญ จาก ๑) Megatrend ของโลกทางด้าน Digital และ AI ที่เปลี่ยนแปลง ๒) นโยบายของชาติในการพัฒนาประเทศไทยสู่ ไทยแลนด์ ๔.๐ และการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง ๓) การพัฒนาการศึกษา ๔.๐ และรูปแบบการเรียนรู้ ในอนาคตที่เรียนได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนไทย ๔.๐ ที่ดำรงความเป็นไทย สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และ ๔) การพัฒนาผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ

กรอบแนวคิดในการพัฒนา (ร่าง) มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การลดความเหลื่อมล้ำเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา รูปแบบการเรียนรู้รูปแบบใหม่ในยุคดิจิทัล แนวทางของต่างประเทศในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความคิดเห็นของสถานศึกษา และตัวอย่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ นำมาประกอบการยกร่างมาตรฐานฯ ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและการพัฒนาให้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีสุขภาวะที่ดีในโลกยุคดิจิทัล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ๗ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งองค์ความรู้ภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงลงพื้นที่

“เรียนดี มีความสุข”

เก็บรวบรวมข้อมูล ๒) ยกร่างมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในเบื้องต้นมีจำนวนตัวบ่งชี้ค่อนข้างมากจึงดำเนินการตรวจสอบคุณภาพร่างมาตรฐานฯ ๓) พิจารณาและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ๔) ปรับปรุงและจัดทำรายงานผล ๕) จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ๖) ประเมินร่างมาตรฐานฯ จัดทำรายงานผลฉบับสมบูรณ์ และ ๗) เสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษา

(ร่าง) มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ใช่มาตรฐานเพื่อการประเมิน แต่เป็นมาตรฐานที่ใช้เพื่อพัฒนาและยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นมาตรฐานกลางสำหรับสถานศึกษาทุกสังกัด โดยมีวัตถุประสงค์ของมาตรฐาน เพื่อให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษาใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งประโยชน์ที่จะได้รับจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ผู้สอน สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงประโยชน์ของประเทศไทยที่คนไทยจะได้รับการพัฒนา สมรรถนะทางดิจิทัลและมีความฉลาดทางดิจิทัลในการทำงานและการดำเนินชีวิต ซึ่ง (ร่าง) มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน ได้แก่ **มาตรฐานที่ ๑ การเข้าถึงและความเสมอภาคทางเทคโนโลยี** เป็นมาตรฐานสำหรับผู้เรียนและผู้สอนที่ช่วยในการสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล **มาตรฐานที่ ๒ การออกแบบการเรียนรู้และนำตนเองเชิงสร้างสรรค์** เป็นมาตรฐานสำหรับผู้สอนและผู้เรียนในการออกแบบและนำตนเองในการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล **มาตรฐานที่ ๓ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้** เป็นมาตรฐานสำหรับผู้สอนและผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการวัดและประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้ปกครองรับทราบผลการประเมินได้ และ**มาตรฐานที่ ๔ การสนับสนุนผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา** เป็นมาตรฐานสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาได้มีแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้มีความปลอดภัยและมีจริยธรรม สำหรับการดำเนินงานต่อไปสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามผลและสนับสนุนสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณา ๑) (ร่าง) มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒) มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแจ้งหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัดทราบ เพื่อให้แต่ละสังกัดนำไปใช้และจัดทำแนวทางการปฏิบัติตามบริบทของแต่ละสังกัดต่อไป และ ๓) มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการศึกษาให้แก่สถานศึกษาทุกสังกัด เพื่อขับเคลื่อนมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. เห็นด้วยกับการมีมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ฯ และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมยินดีให้การสนับสนุนเรื่องโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการศึกษา

๒. หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องจัดให้มีบุคลากรในการดูแล ซ่อมบำรุง และให้คำปรึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา แต่สามารถจ้างผู้ให้บริการภายนอกมาเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวได้ และการเรียนการสอนในปัจจุบันควรสอดแทรกเรื่องเทคโนโลยีดิจิทัลไว้ในทุกเรื่องที่เรียน ดังนั้นไม่จำเป็นต้องมีศูนย์การเรียนรู้ดิจิทัลเป็นการเฉพาะ

๓. เสนอให้มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ฯ เพิ่มประเด็นการฟังเสียงเด็กด้วยเทคโนโลยี เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา Soft Skill โดยทางศูนย์คุณธรรมมีเครื่องมือแบบสำรวจฟังเสียง

“เรียนดี มีความสุข”

ของเด็ก ๆ ระดับมัธยมศึกษา ที่มีอายุระหว่าง ๑๒-๑๘ ปี ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ฟังเสียงสะท้อนเชิงพฤติกรรมความดี ในวิถีชีวิตของเด็กไทยทั้งประเทศได้ เรียกว่า “ดัชนีคุณธรรม” นอกจากนั้น ยังมีการฟังเสียงสะท้อนจากเด็ก ที่จะประเมินความรู้สึกที่มีต่อตนเอง เพื่อน ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ที่เรียกว่า “ทุนชีวิต” ซึ่งจะทำให้ สถานศึกษาสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาออกแบบแนวทางในการพัฒนา Soft Skill ในเรื่องที่เด็กสะท้อนมา ด้วยความรู้สึก และการปฏิบัติของเด็กเอง เพื่อให้เด็กมี Soft Skill ที่ควบคู่กับการมีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล กระทรวงศึกษาธิการขอความร่วมมือกับศูนย์คุณธรรมในการใช้เครื่องมือดังกล่าวของศูนย์ฯ ไปดำเนินการ และออกแบบจัดทำและพัฒนา Soft Skill ของเด็กแต่ละสถานศึกษา/แต่ละจังหวัดได้

๔. ควรเน้นการนำมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ไม่เพียงแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเท่านั้น ควรมีการวางแผน การนำมาตรฐานฯ ไปสู่การปฏิบัติเป็นระยะ ตั้งแต่การนำร่องบางสถานศึกษาที่พร้อมปฏิบัติ เพื่อติดตามว่า มีวิธีการดำเนินการที่ใดอย่างไร ต้องจัดสรรทรัพยากรอย่างไร ต้องเตรียมบุคลากรอย่างไร จนเห็นผล และนำผล มารายงานต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา แล้วจึงขยายผลให้เป็นรูปธรรม ควรมีระบบการติดตามและประเมินผล รวมทั้งการนิเทศการนำมาตรฐานฯ ไปปฏิบัติด้วย (ความเห็นของกรรมการจากการสำรวจก่อนประชุม)

๕. มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดทำขึ้น เน้นเรื่องการเรียนรู้ แต่ควรเพิ่มเรื่องการบริหารจัดการไว้ในมาตรฐานฯ ด้วย และให้มีการบูรณาการเชื่อมโยง ระหว่างการบริหารกับการเรียนรู้ เพื่อให้ช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิดความชัดเจนทั้งการบริหาร จัดการและการเรียนรู้

๖. ควรเพิ่มมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ให้ครบทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา โดยให้มีความชัดเจนในการวางแผนการจัด กระบวนการเรียนรู้แต่ละระดับว่ามีความสำคัญระดับใดและมีน้ำหนักอย่างไร และแต่ละระดับการศึกษามีการ ส่งต่อเชื่อมโยงกระบวนการทั้งหมดอย่างไร เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งระบบ

๗. มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความ เชื่อมโยงกับเรื่อง Digital Literacy อย่างไร เนื่องจากปัจจุบันหลายหน่วยงานได้ให้ความสำคัญในเรื่อง Digital Literacy เช่น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงาน ก.พ. เป็นต้น ดังนั้นหากมาตรฐานการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ฯ ได้ให้ความสำคัญในเรื่อง Digital Literacy จะทำให้การพัฒนาคนตรงกับคำว่า Digital ที่เป็น Literacy ได้อย่างแท้จริง

๘. การนำมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ฯ ไปสู่การปฏิบัติมีแนวทางการ ดำเนินการอย่างไร และมีวิธีการสื่อสารให้เข้าใจตรงกันได้อย่างไร เพื่อให้สมาชิกฯ ทั้ง ๑๒ สมาชิกฯ เตรียมรับและช่วยนำไปขับเคลื่อนสู่ภาคการปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

๙. สภาพปัญหาของสถานศึกษาในปัจจุบันคือความเสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ใช้ ในการรองรับการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ยังไม่มีความเสถียรตลอดเวลาการใช้งาน จึงควรมีการแก้ปัญหา นี้ ประกอบกับสถานศึกษาจ่ายค่าสัญญาณอินเทอร์เน็ตเป็นรายเดือน แต่ในความเป็นจริงสถานศึกษา ใช้อินเทอร์เน็ตเพียง ๘ ชั่วโมง จึงขอให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เสนอ คณะกรรมการกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้มีการปรับรูปแบบการจ่าย ค่าสัญญาณอินเทอร์เน็ตเป็น package พิเศษสำหรับสถานศึกษาที่ไม่ควรเหมือนกับบุคคลทั่วไป (สถานศึกษา ใช้อินเทอร์เน็ต ๘ ชั่วโมงแต่เก็บค่าใช้จ่ายเสมือนใช้อินเทอร์เน็ต ๒๔ ชั่วโมง) ในประเด็นนี้ปลัดกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมชี้แจงว่า มีเพียงบางสถานศึกษาที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร แต่จะเร่งสำรวจและ ประสานสำนักงานสถิติจังหวัดเพื่อหาว่าพื้นที่ใดเป็นจุดบอดและแก้ไขปัญหานั้น ส่วนเรื่องราคามีนัยสำคัญคือ หากมองว่าการศึกษาอยู่ในสถานศึกษาก็คจะเป็นการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ต ๘ ชั่วโมง แต่ถ้าหากมองว่า

การศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาจะต้องคิดว่าจะมีกรอบการดูแลการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตในขณะที่ยอยู่นอกสถานศึกษาอย่างไร อย่างไรก็ตามจะนำเรื่องนี้ไปหารือกับ กสทช. ผู้ประกอบการ และ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) เพื่อสนับสนุนต่อไป

๑๐. มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เตรียมเสนอต่อคณะกรรมการจะเสนอในรูปแบบใด (ประกาศหรือนโยบาย) นอกจากนั้นมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ฯ นี้จะสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษาด้วยหรือไม่ และจะมีปัญหาในเรื่องการบังคับใช้หรือไม่ โดยในประเด็นนี้ รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ชี้แจงว่า การนำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้เป็นการประกาศในลักษณะของนโยบายที่มีการผลักดันให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานการทำงานร่วมกัน ไม่ได้ใช้ในการประเมินโรงเรียน ไม่ได้มีสภาพบังคับ แต่เป็นลักษณะของการประเมินตนเอง (Self-Assessment) ของสถานศึกษาที่เทียบเคียง (Benchmark) กับมาตรฐานกลาง และขอรับความเห็นของกรรมการไปพิจารณาคำที่ใช้ให้เหมาะสม

๑๑. เมื่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปรับแก้มาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษาแล้ว ให้จัดทำเป็นคู่มือและนำไปทดลองนำร่องเพื่อให้เห็นผลที่เกิดขึ้น แล้วนำมาเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาอีกครั้งหนึ่งก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการ

มติ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษานำไปปรับแก้ตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา จัดทำเป็นคู่มือและนำไปทดลองนำร่องเพื่อให้เห็นผลที่เกิดขึ้น แล้วนำมาเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาอีกครั้งหนึ่งก่อนนำเสนอต่อคณะกรรมการ

เรื่องที่ ๔.๒ การติดตามและประเมินผลการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก

นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอเรื่องการติดตามและประเมินผลการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

การยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ถูกกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ (Strategic KPI) ในองค์ประกอบด้านการประเมินผลการดำเนินงาน (Performance Base) ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษา พบว่ามีประมาณ ๒๐ ตัวชี้วัด โดยแต่ละตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดย่อยด้านการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน ตัวชี้วัดที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดคือ IMD เป็นตัวชี้วัดที่จัดทำโดยสถาบันการศึกษาของสวิตเซอร์แลนด์ และสำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดให้ตัวชี้วัด IMD เป็นตัวชี้วัดหลักของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในรอบ ๖ เดือน คือการติดตามผลการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศไทย โดยใช้ดัชนี IMD เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา และเสนอให้คณะกรรมการสภาการศึกษาพิจารณา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานจากหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ๘ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ๒) สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๔) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ๕) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ๖) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๗) สถาบันทดสอบ

ทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และ ๘) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อจัดทำ “รายงานการติดตามและประเมินผลการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. ๒๕๖๗” จำแนกตามมิติ ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) มิติด้านคุณภาพการศึกษา (Quality) การจัดทำแผนและดำเนินการยกระดับผลการประเมิน PISA ผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนาครู นอกจากนี้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมการทดสอบ O-NET ทุกช่วงชั้น เพื่อเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ๒) มิติด้านด้านความเสมอภาคทางการศึกษา (Equity) เน้นให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้เป็นหลัก ๓) มิติด้านการเข้าถึงการศึกษา (Access) ให้ความสำคัญในการดำเนินโครงการ OBEC Zero Dropout เป็นโครงการที่มีความโดดเด่นในปีงบประมาณนี้ และยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ๔) มิติด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา (Efficiency) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ.) ได้ปรับปรุงระบบ DPA (Digital Performance Appraisal) สำหรับประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา และนำระบบ Teacher Rotation System (TRS) มาใช้ในการโยกย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษา และ ๕) มิติด้านการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง (Relevancy) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสำรวจความพึงพอใจของสถานประกอบการ และพบว่า สถานประกอบการพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร้อยละ ๙๓.๑๒

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานรวบรวมข้อมูลพบปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ๑) การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโครงการขนาดใหญ่และมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งต้องมีความละเอียดรอบคอบจึงอาจไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินการตามนโยบาย ๒) การยกระดับผลการประเมิน PISA ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ซึ่งผู้เข้ารับการประเมินเป็นผู้เรียนที่เพิ่งเข้าเรียนในระดับอาชีวศึกษาได้เพียง ๓ เดือน ทำให้มีระยะเวลาในการเรียนการสอนก่อนสอบน้อย และพบว่าการใช้จ่ายงบประมาณของ สอศ. ค่อนข้างล่าช้า ๓) ผู้สอนมีภาระงานมากส่งผลการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ๔) ปัญหาในระดับนโยบายที่กำหนดเรื่องการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ให้ผู้เรียนเข้ารับการทดสอบโดยให้ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลโดยเฉพาะของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีความตั้งใจในการทำแบบทดสอบเนื่องจากไม่มีผลต่อนักเรียน ดังนั้นจึงควรผลักดันให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบมากขึ้นและมีความตั้งใจในการทำข้อสอบมากขึ้น เนื่องจากการทดสอบระดับชาติเป็นสิ่งจำเป็น และหลาย ๆ ประเทศได้ให้ความสำคัญ นอกจากปัญหาและอุปสรรคแล้วมีประเด็นความท้าทายที่สำคัญ ได้แก่ ๑) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ การใช้จ่ายงบประมาณถูกนำมาเป็นตัวชี้วัดการเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้การดำเนินการมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ๒) ครู นักเรียน และผู้บริหารการศึกษาจำนวนหนึ่ง ยังขาดความเข้าใจและไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการประเมิน PISA ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ๓) หากมีการปรับปรุงการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ให้มีความคล้ายคลึงกับการสอบ PISA จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาและส่งผลต่อการทดสอบ PISA ในอนาคต

รายงานการติดตามและประเมินผลฯ ได้เสนอข้อเสนอแนะภาพรวม ได้แก่ ๑) PISA เป็นการประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในภาพรวม ผลที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลของการจัดการศึกษาในระยะยาว การดำเนินการเพื่อยกระดับจึงควรเป็นนโยบายที่ดำเนินการในระยะยาว โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และผู้สอน ๒) หน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ไปกำหนดนโยบายในการนำผลการทดสอบไปใช้ ๓) ส่งเสริมการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) และกำหนดเป็นนโยบายในการนำผลการทดสอบไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา นอกจากนั้นได้เสนอเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้ ๑) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Quality) ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในระดับนานาชาติ เช่น คะแนน PISA

“เรียนดี มีความสุข”

โดยนโยบายที่ควรดำเนินการ ได้แก่ ยกระดับการสอนตามแนวทาง PISA ปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับมาตรฐาน การประเมินระดับนานาชาติ พัฒนาแพลตฟอร์มข้อสอบออนไลน์ และการบูรณาการเทคโนโลยีและ AI ในการ เรียนการสอน ๒) การส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา (Equity) สิ่งที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ การขยาย โครงการเรียนฟรีและทุนการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มเปราะบาง การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา ของโรงเรียนในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกล ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เรียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ฟรี รวมทั้งส่งเสริมเทคโนโลยีการเรียนรู้ทางไกล (DLTV/DLIT) ๓) การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษา (Access) สิ่งที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ ส่งเสริมระบบ Tracking System ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และทั่วถึง และการส่งเสริมการศึกษาแบบยืดหยุ่น (Flexible Learning) ๔) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัด การศึกษา (Efficiency) สิ่งที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ การปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา การลด ภาระงานเอกสารของครู การนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษา และเพิ่มการสนับสนุน โรงเรียนขนาดเล็ก ๕) การตอบสนองของระบบการศึกษาต่อการเปลี่ยนแปลง (Relevancy) สิ่งที่ต้อง ดำเนินการ ได้แก่ การบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม การปรับปรุงการฝึกงานและการเชื่อมโยงกับสถานประกอบการ การส่งเสริมทักษะอนาคต (Future Skills) และการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ รายงานการติดตาม และประเมินผลการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. ๒๕๖๗ และ มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อเสนอของรายงานฯ

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เตรียมความพร้อมรับการประเมิน IMD ในปีนี้ คือ ๑) จัดประชุมชี้แจงผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา เมื่อเดือน ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยการประชุมได้ชี้ให้เห็นภาพรวมของการจัดการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการได้นำ นโยบายที่เป็นเรื่องใหม่มาใช้ในการผลักดันคุณภาพการศึกษา ทั้ง ๕ มิติดังกล่าวข้างต้นอย่างไร ๒) ข้อมูล เกี่ยวกับความสามารถด้านการอ่านและการรู้หนังสือของคนไทย เป็นข้อมูลเมื่อ ๖ ปีที่แล้ว กระทรวงศึกษาธิการ จึงทำการสำรวจความสามารถด้านการอ่านและการรู้หนังสือของคนไทยขึ้นใหม่โดยเป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากับกรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และเมื่อได้ข้อมูลแล้วจะจัดส่งให้กับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงาน ที่ดูแลตัวชี้วัด IMD โดยคาดว่าปีนี้ตัวเลขการจัดอันดับความสามารถการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศไทย จะขยับขึ้นอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ข้อมูลจาก IMD เป็นสิ่งที่นานาชาติให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถทางการแข่งขัน ของประเทศ ซึ่งผลการจัดอันดับความสามารถทางการแข่งขันในภาพรวมของประเทศไทย ปี ๒๕๖๗ อยู่ใน อันดับที่ ๒๕ จาก ๖๗ ประเทศ แต่ปัจจัยย่อยด้านการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๕๔ จาก ๖๗ ประเทศ เป็นข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาก่อผลการจัดอันดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศไทย โดยในปีที่ผ่านมาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ให้ความสำคัญและได้จัดประชุมชี้แจงผู้ประกอบการ เพื่อรับรู้รับทราบการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ผลการจัดอันดับ ความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศไทยดีขึ้น และเป็นเรื่องดีที่สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการขับเคลื่อนการยกระดับความสามารถ ทางการแข่งขันทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ แต่อย่างไรก็ตามมีบางตัวชี้วัดที่ยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลจึงทำให้

“เรียนดี มีความสุข”

เป็นปัญหา เช่น ข้อมูลเก่าไม่ทันสมัย งบประมาณเกี่ยวกับผู้เรียน อัตราส่วนครูในแต่ละระดับการศึกษา เป็นต้น หากมีข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุดจะทำให้ผลการประเมินตรงตามความเป็นจริง ดังนั้นวิธีการเก็บข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผลการจัดอันดับของประเทศไทยดีขึ้น ซึ่งผู้จัดทำข้อมูลควรทำเป็นทีม (ทีมไทยแลนด์) โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของข้อมูลว่าเป็นข้อมูลประเทศไทยและร่วมกันจัดทำข้อมูล

๒. การยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้มานานกว่า ๒๐ ปี ให้เหมาะสมและทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เนื่องจากความรู้ไม่ใช่เรื่องคงที่ คุณภาพของคะแนน PISA ไม่ควรเกิดจากการสอนพิเศษในโรงเรียนเพื่อให้ทำคะแนนได้ดี ซึ่งเป็นการทำคะแนนได้ดีแต่ไม่มีความรู้ที่แท้จริง ตัวแปรที่สำคัญคือการให้ความสำคัญกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู การปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของครู การลดภาระงานของครู ซึ่งเป็นปัญหาระดับโครงสร้าง กระทรวงศึกษาธิการควรหารือร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่ผลิตครู ควรมีการทำงานร่วมกันในเรื่องของการผลิตครู รวมถึงการรับครูกลับเข้าไป Retraining เพื่อเสริมความรู้ใหม่ ๆ ให้ครูอย่างเป็นระบบ ซึ่งการนำครูมาฝึกอบรมระยะสั้น นอกจากทำให้เสียงบประมาณแล้วยังไม่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นผลอย่างมีนัยสำคัญ (ความเห็นของกรรมการจากการสำรวจก่อนประชุม)

๓. ข้อสอบ PISA เป็นข้อสอบเชิงลึกเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ที่มีการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย อาจมีความไม่ชัดเจนส่งผลให้นักเรียนอ่านไม่เข้าใจ จึงควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยในประเด็นนี้ ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) ชี้แจงว่า กระทรวงศึกษาธิการ โดยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้รับรู้ถึงปัญหาและมีการดำเนินการแก้ไขแล้ว ซึ่งกรรมการฯ หรือผู้สนใจสามารถเข้าไปศึกษาหรือทดลองทำข้อสอบ PISA ได้ที่เว็บไซต์ของ สสวท. <https://ipst-pisatest.ipst.ac.th/front-page-pisa>

มติ ๑) ที่ประชุมให้ความเห็นชอบรายงานผลการติดตามและประเมินผลการยกระดับความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาไทยในเวทีโลก

๒) เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เรื่องที่ ๔.๓ ยุทธศาสตร์การยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Outcome)

นายวีระพงษ์ อุเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอยุทธศาสตร์การยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Outcome) มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน ๒ ประเด็น คือ การยกระดับคะแนน PISA และการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากผลการสอบโอเน็ต (O-NET) เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้วิเคราะห์ข้อมูลและพบว่า ผลการพัฒนาการศึกษาอยู่ที่ผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาควรมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ของผู้เรียน (Learning Outcome) เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ

ปัจจุบันมีเครื่องมือวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงวัยแรงงาน สำหรับประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) ปัจจุบันเครื่องมือหลักที่ใช้ในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่าง ๆ มีดังนี้ *ระดับประถมศึกษา* มีการ

“เรียนดี มีความสุข”

ทดสอบ RT (ระดับ ป.๑) และ NT (ระดับ ป.๓) *ระดับมัธยมศึกษา* มีการทดสอบ O-NET (ระดับ ป.๖ ม.๓ และ ม.๖), N-NET (ระดับ ม.ต้น และ ม.ปลาย) และ V-NET (ปวช. และ ปวส.) ส่วนใน *วัยแรงงาน* มีการสำรวจด้วย Labor Force Survey และการพัฒนาทักษะผ่านการ Upskill และ Reskill จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเครื่องมือในการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนยังมีข้อจำกัดและไม่ครอบคลุมทักษะสำคัญทั้งหมด นอกจากนี้ยังขาดเครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินผลการพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ ใน *ระดับนานาชาติ* มีเครื่องมือที่ใช้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนครอบคลุมตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับวัยแรงงาน *ระดับปฐมวัย* หน่วยงาน OECD ได้จัดทำเครื่องมือ International Early Learning Study (IELS) เป็นการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละประเทศ และมีเครื่องมือ MICS-EAGLE ซึ่งเป็นการสำรวจขององค์การยูนิเซฟที่ประเมินการเรียนรู้และสวัสดิภาพของเด็กปฐมวัยและผู้หญิงในหลายมิติ ใน *ระดับประถมศึกษา* หน่วยงาน OECD ได้จัดทำเครื่องมือ PIRLS ซึ่งเป็นเครื่องมือที่เกี่ยวกับการประเมินการอ่านที่จะเชื่อมโยงไปถึง PISA ได้ นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือ TIMSS และ SESS ใน *ระดับมัธยมศึกษา* มีการทดสอบวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้ PISA ในการศึกษา *อาชีวศึกษา* มีการดำเนินการประเมินผ่าน PISA-VET และใน *วัยแรงงาน* มีเครื่องมือ PIAAC และ TALIS จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังขาดเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานสากลในการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สามารถเปรียบเทียบได้ในระดับนานาชาติ ทำให้การพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยอาจไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเห็นความสำคัญในการพัฒนาระบบการวัดผลที่มีมาตรฐานและสามารถนำมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง จึงจัดทำยุทธศาสตร์การยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Outcome) ขึ้น โดยดำเนินการ ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑) การวิเคราะห์สมรรถนะความสามารถทางการแข่งขันทางการศึกษาของประเทศและเปรียบเทียบกับนานาชาติ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยยังมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่ามาตรฐานสากล โดยเฉพาะผลการสอบ PISA ที่แสดงให้เห็นว่าเด็กไทยมีคะแนนต่ำกว่านานาชาติอย่างชัดเจน ๒) การวิเคราะห์และศึกษาแนวทางและองค์ความรู้จากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งจะนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติ (Best Practices) เพื่อปรับใช้ในการดำเนินงานยกระดับผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในประเทศไทย และ ๓) การวิเคราะห์การทดสอบทางการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อหาจุดที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม โดยมุ่งเน้นการสร้างข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จะช่วยในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับนานาชาติ

ปัญหาในการทดสอบ PISA คือนักเรียนขาดการรับรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของการทดสอบ PISA อีกทั้งนักเรียนไม่มีความคุ้นเคยในการทำข้อสอบ PISA และการใช้เทคโนโลยี เนื่องจากการปรับการทดสอบ PISA จากการใช้กระดาษเป็นการสอบแบบออนไลน์ นอกจากนั้นสถานศึกษายังขาดสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็น ส่งผลให้คะแนนการทดสอบ PISA ไม่ดีเท่าที่ควร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทดสอบ PISA ได้แก่ ๑) ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เรียนซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ๒) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ๓) ทักษะ EF หรือ Executive Functions เป็นทักษะการบริหารจัดการตนเองขั้นสูง ซึ่งควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่ในระดับปฐมวัย ๔) Personality หรือบุคลิกภาพ และ ๕) Growth Mindset หรือวิธีคิด เป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์การเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาในประเทศไทยเปรียบเทียบกับระดับนานาชาติ พบว่า การทดสอบทางการศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการวัดผลทางด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการ แต่ในต่างประเทศจะเน้นเรื่องทักษะและทัศนคติ รวมทั้งการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงยังมีน้อย นอกจากนั้นประเทศไทยยังไม่มี การเข้าร่วมการทดสอบการอ่านในระดับนานาชาติที่นอกเหนือจากการทดสอบ PISA จากผลการวิเคราะห์นำมาสู่ข้อเสนอ คือ การดำเนินการยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนควรพัฒนาปรับปรุงทักษะการอ่านให้มากขึ้น

“เรียนดี มีความสุข”

เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านอื่น ๆ และนักเรียนไทยควรได้รับโอกาสในการทดสอบทางการศึกษาในลักษณะอื่นเพิ่มเติม เช่น การประเมิน TIMSS ซึ่งเป็นการทดสอบทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณา ๑) ให้ความเห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำยุทธศาสตร์การยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และ ๒) ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง และเสนอคณะกรรมการสภาการศึกษา ด้านนโยบายและแผนการศึกษาถ่วงรอก่อนเสนอคณะกรรมการสภาการศึกษาต่อไป

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. เห็นควรให้จัดทำยุทธศาสตร์การยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และควรพิจารณาความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ฯ กับแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. การแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ควรให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงาน

มติ

ที่ประชุมให้ความเห็นชอบการจัดทำยุทธศาสตร์การยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

เรื่องที่ ๔.๔

แนวทางอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

นางสาวกัญญาภรณ์ เมฆา ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา นำเสนอแนวทางอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ กำหนดให้ศูนย์การเรียนรู้มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับการสนับสนุนจากรัฐตามมาตรา ๑๔ (๒) รวมทั้งกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ระบุถึงสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งกำหนดให้บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน และองค์กรวิชาชีพสามารถจัดการศึกษาโดยไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและทางเลือกในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันใน ๒ ส่วน ได้แก่ ๑) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๐ เห็นชอบให้ศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ ที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้รับเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาในอัตราเดียวกับสถานศึกษาเอกชน และสถานประกอบการ ได้รับเงินอุดหนุนครึ่งหนึ่งของอัตราที่จัดให้กับสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนในส่วนนี้ ๒) จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เมื่อปีที่ผ่านมา พบว่ามีศูนย์การเรียนรู้ทั้งหมด ๑๑๗ แห่ง โดยมีผู้เรียนกว่า ๘,๐๐๐ คน ประกอบด้วย ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล ๓๖ แห่ง องค์กรชุมชน ๑๓ แห่ง องค์กรเอกชน ๖๘ แห่ง และยังไม่มีศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพ จากการศึกษาข้อมูลทั้งสองส่วนพบว่า การจัดการศึกษามีความ

หลากหลายทั้งในด้านรูปแบบการจัดการศึกษา หลักสูตร วัตถุประสงค์ และผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันตามรายได้ ความสนใจ และสภาพร่างกายของผู้เรียน

จากการศึกษาข้อมูลทั้งสองส่วนดังกล่าวข้างต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำข้อเสนอเพื่อสนับสนุนการเพิ่มโอกาสและเป็นทางเลือกให้กับผู้เรียน โดยในระยะแรกควรมีการอุดหนุนค่าใช้จ่ายในลักษณะเดียวกับสถานศึกษาเอกชนการกุศลที่ไม่เรียกเก็บค่าบำรุงการศึกษา ทั้งนี้ในอนาคตหากมีการเพิ่มเงินอุดหนุนให้กับสถานศึกษาเอกชนการกุศล ให้ครอบคลุมถึงศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ และจะต้องมีการติดตามและประเมินผลการจัดสรรเงินอุดหนุนดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับอัตราเงินอุดหนุน และแนวทางสนับสนุนให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น สำหรับค่าใช้จ่ายที่ได้รับการสนับสนุน จะมีการจัดสรรใน ๕ รายการ โดยผู้จัดการศึกษาได้รับ ๓ รายการ (ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) และผู้เรียนได้รับ ๒ รายการ (ค่าเครื่องแบบ ค่าอุปกรณ์การเรียน)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. มาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ระบุว่า “นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่ไม่ได้รับการศึกษาในระบบปกติของรัฐ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีหน่วยงานที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบคือกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรมอบหมายงานให้ตรงกับหน้าที่ความรับผิดชอบโดยให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้เป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ในประเด็นนี้ รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ชี้แจงว่า ศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ มีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ส่วนการมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ดำเนินการอาจจะต้องหารือในระดับนโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการชี้แจงเพิ่มเติมว่า หากจะมีการโอนย้ายอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ ให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ควรมีการศึกษาผลดีและผลเสียก่อน เนื่องจากกรมส่งเสริมการเรียนรู้รับผิดชอบการจัดการศึกษามัธยมศึกษาเป็นหลัก เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป ซึ่งอายุเกินจากการศึกษาภาคบังคับ แต่ศูนย์การเรียนรู้เป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการศึกษาภาคบังคับ ดังนั้นจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา ๑๒ ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” จึงเห็นควรให้มีการอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งในปัจจุบันการอุดหนุนค่าใช้จ่ายยังไม่ครอบคลุมครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากการสนับสนุนในส่วนนี้ใช้หลักการของการจัดการศึกษาโดยองค์กรเอกชน ซึ่งได้รับการอุดหนุนเพียงแค่ครึ่งหนึ่งของอัตราที่จัดให้กับสถานศึกษา การดำเนินการในเรื่องนี้ต้องได้รับ

“เรียนดี มีความสุข”

การพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อเด็กทุกคนที่ต้องได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม ซึ่งในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐบาล ได้รับการอุดหนุนครอบคลุมค่าใช้จ่ายพื้นฐาน ๕ รายการ ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา สิ่งสำคัญคือการควบคุมและติดตามการจัดสรรเงินอุดหนุน เนื่องจากในบางพื้นที่ยังพบปัญหาว่าการอุดหนุนไม่สามารถครอบคลุมความต้องการได้ทั้งหมด บางโรงเรียนหรือสถานศึกษาบางแห่งมีตัวเลขของเด็กที่ลงทะเบียนเรียน แต่กลับพบว่าเด็กจำนวนไม่น้อยไม่ได้เข้าเรียนจริง ดังนั้นจึงต้องมีการติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด

๓. เห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าว แต่ยังมีศูนย์การเรียนรู้ที่สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ อีกกว่า ๗,๐๐๐ แห่ง ทั่วประเทศที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกัน และยังจัดการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือในถิ่นทุรกันดาร รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย ศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้ ใช้งบประมาณจากค่าใช้จ่ายรายหัวเช่นเดียวกันกับศูนย์การเรียนรู้ของหน่วยงานอื่น แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเป็นระบบ จึงขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประสานกับกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จัดทำแนวทางอุดหนุนค่าใช้จ่ายในลักษณะเดียวกัน เสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่ยังอยู่นอกระบบโรงเรียนและอยู่ในถิ่นทุรกันดารได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (ความเห็นของกรรมการจากการสำรวจก่อนประชุม)

มติ ๑) ที่ประชุมให้ความเห็นชอบแนวทางอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ที่จัดโดยบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรวิชาชีพ ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปรับแนวทางการอุดหนุนฯ ตามความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษา

๒) มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ ๕.๑ ผลการดำเนินการเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา ของสามเณร

นายชัชวาล อัชฌากุล นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา นำเสนอผลการดำเนินการเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาของสามเณร มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับความเห็นชอบจากสภาการศึกษาให้แจ้งเวียน แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาของสามเณรไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้รองรับการจัดการศึกษาให้กับ สามเณร ในระดับประถมศึกษาเป็นการเฉพาะ และเมื่อหน่วยงานทางการศึกษาได้ไปปรับใช้ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานได้สะท้อนสภาพปัญหาและมีข้อหารือมายังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา ได้นำประเด็น ดังกล่าวเข้าสู่การประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมาย และคณะกรรมการฯ มีมติให้จัดประชุม เพื่อรับฟังปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดประชุมเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ เพื่อรวบรวมสภาพปัญหาและหาทางออกของปัญหา โดยได้ข้อสรุปเป็นแนวทางการแก้ไข ปัญหาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาของสามเณร ๔ ประเด็น ดังนี้

“เรียนดี มีความสุข”

๑. ปัญหาด้านกฎหมาย และหนังสือสั่งการ มีแนวทางการแก้ปัญหา คือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในฐานะผู้รับผิดชอบด้านพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในฐานะผู้รับผิดชอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๘ ควรเร่งรัดดำเนินการแก้ไขกฎหมาย โดยเพิ่มบทบัญญัติให้จัดการศึกษา ภาคปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่รวมถึงการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาด้วย เพื่อให้สถาบันทางพระพุทธศาสนาสามารถจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้กับสามเณรได้เป็นการเฉพาะ

๒. ปัญหาด้านการรับสามเณรเข้าเรียน เนื่องจากในขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาของสามเณรเป็นการเฉพาะ ย่อมถือว่าการจัดการศึกษาในกรณีดังกล่าว เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องรับสามเณรในฐานะที่เป็นเด็กตามกฎหมายเข้ารับการการศึกษา ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเคยมีหนังสือไม่รับสามเณรเข้าเรียน หนังสือที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว๑๒๘๘ เรื่อง การรับสามเณรเข้าเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ จึงได้เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยกเลิกหนังสือดังกล่าว เนื่องจากยังคงเป็นภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และมีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ๑) จัดทำแนวทางการรับสามเณรเข้าเรียนในสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางเมื่อเดือนมกราคมที่ผ่านมา และ ๒) การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษา เพื่อสามารถลดเอกสารและระยะเวลาในการรับหรือส่งต่อสามเณรเข้าสู่สถานศึกษาได้ โดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการประสานความร่วมมือ

๓. ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรออกแนวทางการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่ยืดหยุ่นให้สถานศึกษาสามารถปรับใช้กับสามเณรได้ในบางรายวิชา เช่น วิชาพลศึกษา ให้สามเณรเข้าศึกษาทางวิชาการแทนการปฏิบัติที่อาจจะขัดต่อพระวินัย หรือในกรณีรายวิชาสุขศึกษาให้สามเณรเรียนรู้ในประเด็นที่ไม่ขัดต่อพระวินัย เป็นต้น และกรมส่งเสริมการเรียนรู้พิจารณาจัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สามารถรองรับสามเณรเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา

๔. ปัญหาแนวทางวิธีปฏิบัติกับสามเณร แนวทางแก้ไขปัญหาคือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการ ๓ เรื่อง ดังนี้ ๑) จัดทำแนววิธีปฏิบัติกับสามเณรเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับสถานศึกษาในการปฏิบัติตนกับสามเณร ๒) จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลของสามเณรโดยการบูรณาการกับระบบฐานข้อมูลของทะเบียนราษฎร ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเอกสารการสำเร็จการศึกษาว่าระบุสถานะเป็นสามเณรหรือเด็กชาย โดยพิจารณาจากเลขประจำตัวประชาชนตามระบบทะเบียนราษฎร และ ๓) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อขอรับการสนับสนุนและขอจัดสรรงบประมาณสำหรับสามเณรเป็นการเฉพาะ จึงขอเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบ

ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมดังนี้ แนวทางปฏิบัติที่สามารถดำเนินการได้โดยเร็วคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร และกรมส่งเสริมการเรียนรู้หารือและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างจริงจัง ดังนั้นการแก้ไขกฎหมายจึงยังไม่ใช่ประเด็นเร่งด่วน แต่อย่างไรก็ตามในระยะยาวยังคงสามารถขอแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้

มติ ที่ประชุมรับทราบ

“เรียนดี มีความสุข”

เรื่องที่ ๕.๒ ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย

นางโชติกา วรรณบุรี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ นำเสนอเรื่องดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ ได้จัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ เสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ และที่ประชุมมีมติให้ปรับแก้ตัวชี้วัดในมิติต่าง ๆ ทั้ง ๓ มิติ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น (มิติที่ ๑ ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิติที่ ๒ คนไทยเรียนรู้ตลอดชีวิต มิติที่ ๓ ผลของการศึกษาเรียนรู้) และให้นำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่ปรับแก้แล้วแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ เรียบร้อยแล้ว และได้จัดประชุมแถลงข่าวเพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการ และปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๘ จึงขอนำเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๓ การพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นางโชติกา วรรณบุรี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ นำเสนอเรื่องการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาร่วมกับคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาพิเศษ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตในมิติส่งเสริมการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ ๒ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) ดัชนีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ และ ๒) ความร่วมมือพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและภาคีเครือข่าย เพื่อจัดทำ “ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต” โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำงานในฐานะเป็น co-creation booster education policy หรือผู้สนับสนุนการทำงานร่วมกันในระดับนโยบายร่วมกับองค์การยูเนสโก ประเทศไทย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) อุทยานการเรียนรู้ (TK Park) มหาวิทยาลัยพะเยา สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) หรือ OKMD องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้หรือ learning ecosystem สำหรับประชาชนทุกคนและทุกระดับ ตลอดจนขับเคลื่อนมิติสมัชชาระดับชาติ (มิติที่ ๒ เรื่องการส่งเสริมให้มีระบบนิเวศการเรียนรู้)

ปัจจุบันเมืองแห่งการเรียนรู้ของประเทศไทยที่ได้รับการประกาศจากยูเนสโก มีทั้งสิ้น ๑๐ เมือง (ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ ถึง ๒๕๖๗) ประกอบด้วย เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา สุโขทัย ขอนแก่น ฉะเชิงเทรา ภูเก็ต หาดใหญ่ สงขลา ยะลา และกรุงเทพมหานคร และในปัจจุบันมีการขับเคลื่อนเพื่อให้เมืองหรือจังหวัดต่าง ๆ ที่มีความพร้อมได้รับการคัดเลือกจากองค์การยูเนสโกให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยเกณฑ์หรือคุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ที่ยูเนสโกกำหนด มี ๖ ประการ คือ ๑) ส่งเสริมการเรียนรู้ตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน

“เรียนดี มีความสุข”

จนถึงอุดมศึกษา ๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ในครอบครัวและชุมชน ๓) ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในที่ทำงาน ๔) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ๕) ส่งเสริมคุณภาพและความเป็นเลิศในการเรียนรู้ และ ๖) สนับสนุนวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเข้มแข็ง ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ลงพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เกิดเมืองแห่งการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น โดยทำหน้าที่ในฐานะเป็น co-creation booster education policy จึงขอเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๔ ความก้าวหน้าการนำร่องชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ของเด็กและเยาวชนไทย

- การนำร่องในสถานศึกษา

- กิจกรรมแฮกกาธอน

นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าการนำร่องชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ของเด็กและเยาวชนไทย ในการนำร่องในสถานศึกษา และกิจกรรมแฮกกาธอน มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

สืบเนื่องจากการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมมีมติให้ความเห็นชอบในหลักการชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ของเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งดำเนินการนำร่องใน ๒ รูปแบบควบคู่กัน ดังนี้

๑. การนำร่องในสถานศึกษาโดยการใช้การจัดการเรียนรู้ แบบ active learning เป็นระยะเวลา ๑ ภาคการศึกษา ของปีการศึกษา ๒๕๖๗ ซึ่งมีสถานศึกษาเข้าร่วมการนำร่องโดยสมัครใจ จำนวน ๗๑ แห่ง ประกอบด้วย สถานศึกษาภายใต้สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๔๒ แห่ง ได้ส่งผลการนำร่องแล้ว จำนวน ๙ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๗ แห่ง ส่งผลการนำร่องแล้ว จำนวน ๑ แห่ง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๑๐ แห่ง ส่งผลการนำร่องครบทุกแห่ง สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) จำนวน ๑๒ แห่ง ส่งผลการนำร่องครบทุกแห่ง ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างประมวลผล

๒. การนำร่องด้วยกิจกรรม แฮกกาธอน (Hackathon) เป็นการแข่งขันไอเดียนวัตกรรมภายใต้ธีม “เรียนดี มีความสุข ชุมชนยั่งยืน” สำหรับผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะและสร้างผลกระทบต่อสาธารณะในชุมชนของตน ซึ่งมีผู้สมัครเข้าร่วมทั้งสิ้น ๒๐๓ ทีม จาก ๕๘ จังหวัดทั่วประเทศ ประกอบด้วย ทีมจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๑๒๘ ทีม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๒๖ ทีม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๓๑ ทีม สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) จำนวน ๕ ทีม และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จำนวน ๑๓ ทีม และคัดเลือกให้เหลือ ๑๐ ทีม เพื่อเข้าร่วมกิจกรรม OEC Hackathon camp เมื่อวันที่ ๗-๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ซึ่งกิจกรรมนี้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เรื่องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานเป็นทีม กระบวนการความคิดเชิงออกแบบ และกิจกรรม pitching day และในการทำกิจกรรมดังกล่าวได้มีการประเมินผลก่อนและหลังการทำกิจกรรมเพื่อให้ทราบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร

ปัจจุบันอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผล เพื่อถอดบทเรียนการนำร่องชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ในทั้ง ๒ รูปแบบข้างต้น เพื่อเตรียมนำเสนอแนวทางการต่อยอดต่อที่ประชุมสภาการศึกษาในภายหลังต่อไป จึงขอเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา ประธานคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้ กิจกรรม Hackathon

“เรียนดี มีความสุข”

เป็นเครื่องมือที่ดีมากในการผสาน Education เข้ากับ Entertainment และสามารถนำมา Implement ได้ในการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและสายอาชีพ ซึ่งการจัดกิจกรรม Hackathon ในครั้งนี้ได้เชิญ Paul Collard ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้ง Creativity, Culture and Education (CCE) และเป็นที่ปรึกษาของ OECD เข้ามาร่วมสังเกตการณ์และเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งหากได้ข้อมูลแล้วจะส่งต่อไปยังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา อย่างไรก็ตามจะนำข้อเสนอแนะจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ใช้ให้เห็นว่ากิจกรรมนี้ส่งเสริมการพัฒนา Future Skills ของเด็กและเยาวชนอย่างไร ให้กับ Paul Collard เพื่อหวังให้เป็นข้อมูลที่ส่งต่อไปให้กับ OECD ซึ่งจะมีผลต่อการประเมินการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OECD ด้านการศึกษาของประเทศไทย

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๕ ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยวัยแรงงาน (๑๕-๕๙ ปี) พ.ศ. ๒๕๖๗

นางสาวช่อบุญ จิราณภาพ ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา นำเสนอเรื่อง ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยวัยแรงงาน (๑๕-๕๙ ปี) พ.ศ. ๒๕๖๗ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

การจัดทำรายงานปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยวัยแรงงาน ช่วงอายุ ๑๕ ถึง ๕๙ ปี เป็นการจัดทำรายงานเพื่อเป็นการติดตามและสะท้อนภาพความก้าวหน้าของการดำเนินงานการจัดการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย หมายถึง จำนวนปีการศึกษาที่ประชากรได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือเทียบเท่าของประชากรโดยเฉลี่ย คำนวณจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไทยทั่วราชอาณาจักร รอบที่ ๓ เป็นการสำรวจในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยเป้าหมายเมื่อสิ้นสุดแผน ปี ๒๕๗๙ ประชากรไทยจะต้องมีการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒.๕ ปี ซึ่งข้อมูลปัจจุบันการศึกษาของประชากรวัยแรงงานอายุ ๑๕-๕๙ ปี ยังอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือมัธยมศึกษาปีที่ ๔

ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ถึง ๒๕๖๗ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประเทศไทย มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีกลุ่มประชากรที่มีการศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาประถมศึกษา (ส่วนใหญ่คือผู้สูงอายุ) โดยในปี ๒๕๖๗ มีแรงงานไทยร้อยละ ๙๕ มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีเพียงร้อยละ ๕ ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ทั้งนี้ จังหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานจากระดับประถมศึกษาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในปี ๒๕๖๗ ดีขึ้นจากปี ๒๕๖๖ จำนวน ๒ จังหวัด คือ ปัตตานี และบึงกาฬ แต่จังหวัดระนองมีระดับการศึกษาลดลงจากปีที่ผ่านมา จึงขอเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๖ ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD (TH2OECD) ในบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ

นางสาวศศิธรณ์ วีระไวยะ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ นำเสนอความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD (TH2OECD) ในบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการยื่นหนังสือแสดงเจตจำนงในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (The Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) และมอบหมายให้ ๓ หน่วยงานหลักเป็นผู้ดำเนินการ คือ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยในเดือนเมษายน ๒๕๖๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ยื่นหนังสือแสดงเจตจำนง

“เรียนดี มีความสุข”

การเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่ OECD สำนักงานใหญ่ ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส ต่อมาวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรี OECD (OECD council) มีมติเอกฉันท์เห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าสู่กระบวนการเป็นสมาชิก และในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๗ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเชิญผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบคณะกรรมการหลักโดยตรง (Committee) ทั้ง ๒๖ คณะ เข้าร่วมประชุมเพื่อขับเคลื่อน TH2OECD

OECD เป็นหน่วยงานที่มีโครงสร้างการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการกว่า ๓๐๐ คณะ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เข้าร่วมการประชุมตามที่ได้รับเชิญ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (Education Policy Committee: EDPC) ซึ่งพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลและนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ อาทิ การประเมิน PISA การศึกษาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเรียนรู้ในช่วงปฐมวัยและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก (International Early Learning and Child Well-being Study (IELS)) การประเมินผลและสำรวจการจัดการเรียนรู้ของครู ระดับนานาชาติ Teaching and Learning International Survey (TALIS) การประชุมสุดยอดนานาชาติว่าด้วยวิชาชีพครู International Summit on Teaching Profession การพัฒนาและการนำทักษะไปใช้ในอนาคต ซึ่งเป็นเรื่องที่ทันสมัย ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประสานงานร่วมกับ OECD Centre for skill และ National skill strategy มาโดยตลอด และเรื่อง Policy Development and Implement ซึ่งเป็นการนำนโยบายการศึกษาของประเทศสมาชิกสู่การปฏิบัติ มีประเด็นสำคัญ เช่น การศึกษาของเด็กปฐมวัย (Early Childhood Education) การทบทวนนโยบายการศึกษาของประเทศ (Country Review of Education Policy) และนวัตกรรมและการศึกษาในอนาคต (Innovation and the Future of Education) เป็นต้น ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ประเทศไทยให้ความสำคัญมาโดยตลอด

การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบคณะกรรมการหลักโดยตรง (Committee) ทั้ง ๒๖ คณะ จะต้องดำเนินการ ๓ ประเด็นหลักคือ ๑) การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการที่รับผิดชอบและการประชุมที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับเชิญ ๒) การจัดทำร่างบันทึกความตกลงเบื้องต้น (IM) ซึ่งเป็นการประเมินตนเอง (Self-Assessment) และ ๓) การประสานกับต่างประเทศและประสาน OECD ในการเดินทางไปเข้าร่วมประชุมต่าง ๆ ทั้งนี้ การคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (Education Policy Committee: EDPC) กำหนดให้มีการประชุมปีละ ๒ ครั้ง ในช่วงเดือนเมษายนและพฤศจิกายน ณ สำนักงานใหญ่ OECD กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส ซึ่งประเทศไทย (โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ เป็นต้นมา

กระบวนการร่างบันทึกความตกลงเบื้องต้น (Initial Memorandum : IM) ได้เริ่มดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ โดยมีหน่วยงานนำร่อง ๔ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทั้งนี้ การเป็นหน่วยงานนำร่องมีข้อดีคือสามารถส่งผลการประเมินตนเองไปยัง OECD ให้ช่วยตรวจสอบความถูกต้อง และเดือนมีนาคม ๒๕๖๘ หน่วยงานที่ดูแลคณะกรรมการที่เหลือนั้นจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการ Initial Memorandum : IM พร้อมกัน และเดือนเมษายนจะเข้าสู่กระบวนการของ EDPC อีกครั้งหนึ่ง จึงขอเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๗ การขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ

นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์ ผู้อำนวยการสำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ นำเสนอการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

“เรียนดี มีความสุข”

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ ๕ กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ กิจกรรมที่ ๑ การพัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและรับรองหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและเว็บไซต์กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการรับรองและขึ้นทะเบียนหลักสูตรที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรกับมาตรฐานอาชีพของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเว็บไซต์ที่ผู้เรียนและประชาชน สามารถเข้าไปใช้งานได้เว็บไซต์ <https://thailandnqf.onec.go.th> กิจกรรมที่ ๒ การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน ครั้งที่ ๑๔ ระหว่างวันที่ ๔-๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำเสนอความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนงาน NQF ในประเทศไทย โดยที่การประชุมครั้งนี้อาเซียนให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการพัฒนาหลักการต่าง ๆ เพื่อยกระดับสมรรถนะกำลังคนในภูมิภาค อาทิ การทำระบบการประกันคุณภาพคุณวุฒิ ซึ่งประเทศไทยได้รับการร้องขอให้เป็นแกนนำการพัฒนาแนวทางการระบุระดับของ AQRF และ NQF ลงในเอกสารรับรองคุณวุฒิและปริญญาบัตร เพื่อให้ประเทศอาเซียนนำไปประยุกต์ใช้ นอกจากนั้นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ขอความช่วยเหลือทางวิชาการในการพัฒนาระบบการรับรองและประเมินมาตรฐานอาชีพสาขาไฟฟ้า ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะประสานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (EGAT) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันวิชาชีพในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการต่อไป กิจกรรมที่ ๓ การดำเนินการเทียบเคียงระดับสมรรถนะภาษาต่างประเทศกับระดับของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยดำเนินการในภาษาหลักที่มีการนำมาใช้ในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมในประเทศไทย ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาเกาหลี และยึดหลักการเทียบเคียงตามกรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป (CERF) ผลที่ได้จะนำไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรการศึกษาและหลักสูตรฝึกอบรม การจัดทำมาตรฐานอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภาษา การประเมินและรับรองสมรรถนะภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ สมรรถนะทางภาษาสามารถนำไปสะสมในระบบธนาคารหน่วยกิตได้ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาวางกลไกธนาคารหน่วยกิตไว้ ๔ ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับการศึกษา ระดับจังหวัด และระดับสถานศึกษา กิจกรรมที่ ๔ การจัดทำร่างคู่มือในการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาสำหรับหน่วยงานธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด เพื่อให้ศึกษาธิการจังหวัดได้ขับเคลื่อนในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมที่ ๕ การศึกษานำร่องการพัฒนาระบบการประเมินและรับรองสมรรถนะของบุคคลจากความรู้และประสบการณ์ที่มีมาก่อน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะดำเนินการศึกษานำร่องการประเมินและรับรองสมรรถนะของบุคคล โดยดูจากสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ในตัวบุคคลเป็นหลัก ในเบื้องต้นจะดำเนินการในกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะ เช่น นักกีฬาที่ไม่สามารถเข้าเรียนในเวลาปกติ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในแต่ละด้าน รวมถึงเยาวชนและประชาชนที่เข้าร่วมแข่งขัน Work Skills จะมีการประเมินและรับรองสมรรถนะผ่านระบบธนาคารหน่วยกิต จึงขอแนะนำเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบ

มติ

ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๘

มติการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ปี ๒๕๖๗

นางพัชรพรธณ กฤษฐานจินดารุ่ง ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย นำเสนอมติการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ปี ๒๕๖๗ มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้มีการประชุม ๓ ครั้ง ในช่วงเดือน ธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ มีมติการประชุมสำคัญ ๔ เรื่อง คือ ๑) การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ๓ เรื่อง ๓ ลด ๓ เพิ่ม เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งเสนอเรื่องไปที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ปัจจุบันสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอยู่ระหว่างการแจ้งเวียนเรื่องเพื่อขอความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนเสนอต่อ

“เรียนดี มีความสุข”

คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ๒) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัดในเขตกรุงเทพมหานคร และคณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัดนอกเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งคำสั่งมีผลบังคับใช้แล้ว นอกจากนั้นได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดทั้งหมด ๗๗ แห่ง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และศึกษาธิการจังหวัดเป็นเลขานุการ ๓) ทบทวนคณะอนุกรรมการฯ ในคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ชุดเดิม) จำนวน ๗ คณะ และพิจารณาให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ (ชุดใหม่) จำนวน ๓ คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการกฎหมายและคุ้มครองสิทธิ คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศและธรรมาภิบาลข้อมูลเด็กปฐมวัย และคณะอนุกรรมการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ ๔) การให้ความเห็นชอบแผนการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ และยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนผ่านการบูรณาการเชื่อมโยงการทำงานอย่างเป็นระบบ (๒) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนระบบงบประมาณรายจ่ายมีลักษณะของบูรณาการ และ (๓) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนผ่านระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงระบบ Zero Dropout จึงขอเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ ๕.๙ การจัดทำเอกสารประกอบการสมัครเป็นสมาชิก OECD

นายวิระพงษ์ อุ่เจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอเรื่องการจัดทำเอกสารประกอบการสมัครเป็นสมาชิก OECD มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (The Organization for Economic Cooperation and Development : OECD) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ ประเทศไทยได้ยื่นใบสมัครขอเป็นสมาชิก OECD ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ผลการพิจารณาเบื้องต้น OECD Council ได้มีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าสู่กระบวนการคัดเลือกสมาชิก โดยประเทศไทยต้องเตรียมเอกสารต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจของ OECD Council ซึ่งการจัดทำเอกสารประกอบการสมัครเป็นสมาชิก OECD จะต้องดำเนินการตามประเด็นภายใต้คณะกรรมการด้านต่าง ๆ ของ OECD ที่มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๖ คณะกรรมการ โดยกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบในประเด็นด้านการศึกษาของคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (Education Policy Committee) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำเอกสารสำคัญในกระบวนการนี้ ขั้นตอนต่อไปที่ประเทศไทยต้องดำเนินการ คือ การจัดทำเอกสาร Initial Memorandum (IM) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความพร้อมของประเทศไทย โดยมีผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานคือ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ มีหน่วยงานนำร่องในการจัดทำเอกสารดังกล่าว ประกอบด้วย ๑) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒) สำนักงานสถิติแห่งชาติ ๓) กระทรวงพาณิชย์ และ ๔) กระทรวงสาธารณสุข

การจัดทำเอกสาร Initial Memorandum (IM) ประกอบด้วยประเด็นในการดำเนินการทั้งสิ้น ๒๖ ประเด็น มีประเด็นด้านการศึกษาเป็น ๑ ใน ๒๖ ประเด็นดังกล่าว โดยเอกสาร IM ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีทั้งสิ้น ๔ รายการ คือ ๑) Guideline for Quality Provision in Cross-Border Higher Education เป็นแนวทางการจัดทำคุณภาพการศึกษาข้ามพรมแดนในระดับอุดมศึกษา ๒) Guideline on Earthquake Safety in School เป็นแนวทางการทำโรงเรียนให้ปลอดภัยจากเหตุแผ่นดินไหว ๓) Declaration on Building Equitable Societies Through Education เป็นคำประกาศเกี่ยวกับความเท่าเทียมทางการศึกษา และ

๔) Declaration on Future Educational Policies in the Changing Social and Economic เป็นนโยบายทางการศึกษาในโลกที่เปลี่ยนแปลงไป หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำ IM จะต้องดำเนินการ ๔ ขั้นตอน คือ ๑) ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายด้านการศึกษาว่าเป็นไปตามที่ OECD กำหนดหรือไม่ ๒) ศึกษาวิเคราะห์นโยบายด้านการศึกษาว่าสอดคล้องกับ IM หรือไม่ ๓) มีโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการตามประเด็นที่ OECD กำหนดหรือไม่ และ ๔) การดำเนินการเพิ่มเติม หรือขั้นตอนการดำเนินงานต่อไป หากมีสิ่งที่ยังไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ OECD กำหนด ประเทศไทยมีข้อสงวนหรือมีการดำเนินการเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะประสานกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบ จัดทำรายละเอียดแนวทางในการจัดทำเอกสารทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าว เสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อรับทราบและอนุมัติหลักการ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบก่อนเสนอต่อ OECD ต่อไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดให้ความเห็นชอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการจัดทำเอกสาร Initial Memorandum จำนวน ๔ ฉบับข้างต้น

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

การดำเนินการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) เป็นเรื่องใหม่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการ โดยมีการกระจายงานไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารที่เรียกว่า Initial Memorandum (IM) ประกอบด้วยประเด็นในการดำเนินการทั้งสิ้น ๒๖ ประเด็น มีประเด็นด้านการศึกษาเป็น ๑ ใน ๒๖ ประเด็นดังกล่าว ซึ่งภาคการศึกษามีการจัดทำเอกสารใน ๔ ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขอให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานนำร่องในการจัดทำเอกสารดังกล่าว จึงขอหารือที่ประชุมว่า เรื่องนี้ควรเป็นวาระเพื่อทราบหรือวาระเพื่อพิจารณาขอความเห็นชอบจากที่ประชุม เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาจะเป็นเพียงการให้คำแนะนำ (Advisory Board) และไม่ใช่คณะกรรมการที่มีอำนาจในการตัดสินใจ (Executive Board) จึงขออนุญาตหารือที่ประชุม โดยในเรื่องนี้ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) มีความเห็นว่าควรเป็นเรื่องเพื่อทราบ เนื่องจากคณะกรรมการสภาการศึกษาไม่มีอำนาจตัดสินใจ ซึ่งกระบวนการสุดท้ายจะรวบรวมข้อมูลและดำเนินการโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีอำนาจตัดสินใจหลักในการดำเนินการทั้งหมด ดังนั้นเรื่องนี้ขอเปลี่ยนเป็นวาระเพื่อทราบ แต่ขอความเห็น/คำแนะนำ/ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อให้การดำเนินการครบถ้วนสมบูรณ์

มติ ๑) ที่ประชุมเปลี่ยนวาระการนำเสนอ จาก วาระเพื่อพิจารณา เป็น วาระเพื่อทราบ
๒) ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ ๖.๑ การรับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ เสนอให้มีการรับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

มติ ที่ประชุมรับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่องที่ ๖.๒ กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ
แจ้งกำหนดการประชุมครั้งต่อไป ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ ในวันศุกร์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๘

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

นางสาวกึ่งกาญจน์ เมฆา
นางปัทมา คำภาศรี
นางสาวเต็มศิริ ทรงเจริญ
นางสาวจันทิมา แทนอินทร์
ผู้จัดรายงานการประชุม

เลขธิการสภาการศึกษา
กรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม